Türkiye'de Orman Ağaçlarında Zarar Yapan Bazı Yabancı İstilacı Böcek Türleri

İsmet HARMAN*,[1], Kadir Alperen COŞKUNER[1], Ertuğrul BİLGİLİ[1], Mahmut EROĞLU[1]

*: ismetharman@ktu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2312-6370

[1]: *Karadeniz Teknik Üniversitesi/Orman Fakültesi/Orman Mühendisliği Bölümü, Trabzon, Türkiye*

ÖZET

Günümüzde küreselleşmenin etkileri ile birlikte orman ürünleri ve bitki türlerinin uluslararası ticareti ve taşınması kolaylaşmıştır. Bu durum yabancı istilacı türlerin de yayılmasını beraberinde getirmektedir. Türkiye'nin iki büyük kıtayı birbirine bağlayan önemli bir geçiş merkezi konumunda bulunması, ülkemiz için yabancı istilacı tür tehdidini arttırmaktadır. Canlı bitki ve odun emvalleriyle taşınan önemli yabancı istilacı canlı gruplarından biri de böceklerdir. Böceklerin taşındıkları ortama kolay adapte olması ve hızlı üreme yeteneklerinin yanı sıra dünya üzerinde ortalama hava sıcaklıklarının artması bazı önemli yabancı istilacı böcek türlerinin yayılış alanlarını genişletmesine sebep olmaktadır. Bu çalışma ile ülkemiz ormanlarındaki bazı önemli yabancı istilacı türlerin güncel durumu ile ilgili bilgiler verilmesi amaçlanmıştır. *Anoplophora chinensis*, *Corythucha arcuata*, *Corythucha ciliata*, *Cydalima perspectalis*, *Dendroctonus micans*, *Dryocosmus kuriphilus*, *Hyphantria cunea*, *Leptocybe invasa*, *Leptoglossus occidentalis*, *Ips amitinus*, *Ips cembrae*, *Ips duplicatus*, *Ips typographus*, *Ophelimus maskelli*, *Rhynchophorus ferrugineus* ve *Ricania japonica* gibi türler ülke ormanlarımızda son 50 yılda zarar yapmış önemli yabancı istilacı türlerdir. Bu çalışmada ülkemizde son yıllarda zarar oluşturan yabancı istilacı böcek türleri değerlendirilerek, ülkemiz için son yıllarda önemli yabancı istilacı bir tür olan Turunçgil Uzun Antenli Böceği [*Anoplophora chinensis* Forster (Coleoptera: Cerambycidae)]'nin Trabzon ilindeki yayılma durumu detaylı incelenmiştir. Çalışmada ilgili literatür, EPPO listesi ve Trabzon İl Tarım ve Orman Müdürlüğü verileri incelenerek elde edilen bulgular düzenlenmiştir. *Anoplophora chinensis*, Trabzon'da ilk kez 2016 yılı mayıs ayında akçaağaç türlerinde belediyeye ait küçük bir fidanlık alanda tespit edilmiştir. Kısa süre içerisinde fındık bahçelerine arız olan tür, 2018 yılında çevredeki fındık bahçelerine arız olarak yayılışını 1082 dekara çıkarmıştır. 2019 yılında 1834 dekar, 2020 yılında ise 3565 dekar alanda tespit edilerek yayılışını sürdürmüştür. Yapılan mücadele çalışmaları ile yayılışının 2021 yılında 1323 dekara düştüğü tespit edilmiştir. Çalışmanın, ülkemiz yabancı istilacı böcek türleri hakkında bilgi düzeyinin arttırılması ve istilacı türler ile mücadele çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler—*Yabancı istilacı türler; Böcek; Anoplophora chinensis; Trabzon; Orman*

Some Foreign Invasive Insect Species That Damage Forest Trees in Turkey

İsmet HARMAN*,[1], Kadir Alperen COŞKUNER[1], Ertuğrul BİLGİLİ[1], Mahmut EROĞLU[1]

*: ismetharman@ktu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2312-6370

[1]: *Karadeniz Technical University/Faculty of Forestry/Department of Forest Engineering, Trabzon, Turkey*

ABSTRACT

Today, international trade and transportation of forest products and plant species have become easier with the effects of globalization. This situation brings about the spread of alien invasive species. Turkey is an important transit center connecting two large continents that increases the threat of alien invasive species for the country. Insects are one of the important alien invasive living groups carried by living plants and wood materials. In addition to the ability of insects to adapt to their environment easily and reproduce rapidly, the increase in average air temperatures over the world causes some important alien invasive insect species to expand their distribution areas. The objective of this study is to analyze the current status of some important alien invasive insect species for forests in the country. *Anoplophora chinensis*, *Corythucha arcuata*, *Corythucha ciliata*, *Cydalima perspectalis*, *Dendroctonus micans*, *Dryocosmus kuriphilus*, *Hyphantria cunea*, *Leptocybe invasa*, *Leptoglossus occidentalis*, *Ips amitinus*, *Ips cembrae*, *Ips duplicatus*, *Ips typographus*, *Ophelimus maskelli*, *Rhynchophorus ferrugineus* and *Ricania japonica* are important alien invasive species that have damaged in the forests in the last 50 years. In this study, alien invasive insect species that have caused damage in the country in recent years have been evaluated and the spread of Citrus Longhorn Beetle [*Anoplophora chinensis* Forster (Coleoptera: Cerambycidae)] in Trabzon province which is an important alien invasive species for the country in recent years was analyzed in detail. The relevant literature, the EPPO list and the data of Trabzon Provincial Directorate of Agriculture and Forestry were examined and the findings were analyzed and presented. *Anoplophora chinensis* was detected for the first time in a small municipal nursery in May 2016 in maple species in Trabzon. The species, which infested the hazelnut orchards in a short time, increased its distribution to the surrounding hazelnut orchards to 1082 decares in 2018. It was detected in an area of 1834 decares in 2019 and 3565 decares in 2020 and continued its spread. With the controlling efforts, the spread of this pest was decreased to 1323 decares in 2021. This study may contribute to increase public awareness and knowledge about alien invasive insect species and to controlling invasive insect species.

Keywords— *Invasive alien species; Insect; Anoplophora chinensis; Trabzon; Forest*